

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

20^e JAARGANG

WOENSDAG 10 APRIL 1935

No. 1006

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplootweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

	Blz.
WAAROM EVENREDIGE VRACHTVERDEELING? door Ir. E. Smit	312
De aanval op den Gulden door C. A. Klaasse.....	314
Uit de scheepvaart door C. Vermey	316
Devaluatie en particulier ondernemersinitiatief door S. van Dantsig.....	317
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Zuid-Afrika in 1934 en de staatsbegroting voor 1935/36 door Prof. Dr. C. G. W. Schumann	318
AANTEKENINGEN:	
Het wereldprijsniveau en de Deutsche uitvoer	320
Koffie-statistiek over Maart 1935	320
De zichtbare suikervoorraden in de wereld	321
Raming van de met suikerbieten te beplanten oppervlakte in Europa	321
INGEZONDEN STUKKEN:	
Schiet de landbouw op het gebied van rationalisatie niet te kort? door P. Dijkhuis	321
ONTVANGEN BOEKEN.....	322
MAANDLIJFERS:	
Emissies in Maart 1935	322
STATISTIEKEN	323—326
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.....	

9 APRIL 1935.

De aanval op den Gulden en de vrees, hoe het resultaat zou zijn, hebben op de geldmarkt een terughoudende stemming te voorschijn geroepen. Bovendien heeft de financiering van de goud-exporten eveneens een inkrimping van de middelen veroorzaakt. De Nederlandsche Bank zag zich genoodzaakt haar disconto tot 3½ pCt. te verhoogen. Zooals te begrijpen, was er geen notering voor privaat-disconto; de weinige bankaccepten, die verhandeld werden, werden afgedaan minstens op het officieele disconto. Gisteren zag het er eerder een weinig gemakkelijker uit. Vijfjaars papier noteerde 27/8 pCt., tweejaars 2 pCt. Call was zeer gezocht; er werd op 2 pCt. gedaan. Prolongatierente: 1¼—2—2¼—3—3¼ pCt.

* * *

De achter ons liggende week is er een geweest, welke bij allen, die bij den wisselhandel betrokken zijn, nog lang in het geheugen zal blijven. Vrijdag heerschte er een ware paniekstemming. Ponden liepen op tot 7.33, Dollars tot 1.51 en Fransche Francs 9.93. Deze hausse van Dollars en Francs ver boven de goudpunten werd veroorzaakt door het feit, dat De Nederlandsche Bank slechts het goud, dat vóór twaalf uur bij haar wordt aangevraagd, den volgenden dag ter beschikking stelt, zoodat men bij de hausse van Vrijdagmiddag eerst Maandag over het goud kon disponeren, wat een ieder niet aandurfde. De Bank had getracht met een disconto-verhooging het gevaar te bezweren. Doch bij een termijn agio op Ponden van meer dan 20 p. — wat neerkomt op een percentage van 11 pCt. — speelt een disconto-verhooging van 1 pCt. geen rol. Toen echter Zaterdag De Nederlandsche Bank zelf ingreep en deviezen ging afgeven, was het pleit gewonnen. De psychologische invloed van het feit, dat nu de Bank zelf den steun van den Gulden ter hand had genomen, was een zoodanige, dat het een algemeene débacle werd en de koersen spronggewijze terugliepen. Waarschijnlijk zal in de eerstvolgende dagen het speculatievuurtje tegen den Gulden zoo nu en dan nog wel eens oplaaien, doch gevaar zal dat wel niet meer opleveren. Het slot was gisteren 7.16½, Dollars noteerden gisteren tenslotte 1.48¼, zoodat er opnieuw goud ter verscheping naar Amerika bij de Bank moest worden aangevraagd. Fransche Francs daalden tot onder het goudpunt: 9.77½. Hier is dus aan de goud-remises een eind gekomen. Markten liepen op tot 60, slot 59.80. De Belga handhaafde zich op het nieuwe niveau: 25.12½. Zwitsersche Francs stegen tot 48.50, doch liepen weder tot 47.95 terug. Lires verbeterden tot 12.35. De Noordelijke deviezen gingen vanzelfsprekend met het Pond mede.

Zooals te verwachten, waren de marges op de termijnmarkt in deze onrustige dagen groot. Zooals reeds vermeld, zijn drie-maands Ponden tot boven de 20 c. agio gedaan. Bij het terugkeeren der rust, valt ook hier een teruggang te noteeren. De slotprijzen voor 6ën- en drie-maands Ponden zijn 6 en 15 c. agio, voor Dollars ¾ resp. 2½ p. Belga's op termijn doen agio en wel 15 resp. 45 p.

Op de goudmarkt was het natuurlijk heel druk; baren, die tot f 1.670 waren opgelopen, noteerden gisterenmiddag f 1.660, eerder latend. Ook Sovereigns en Eagles lagen tenslotte aangeboden. De Nederlandsche Bank heeft bij haar goudafgiften niet alleen baren, doch ook Sovereigns en 20 Mark stukken ter beschikking van de banken gesteld. Deze munten moeten echter naar het buitenland worden gezonden en mogen niet worden omgeruild. De verkoop aan de buitenlandsche circulatiebanken stelt zich voor dergelijke remises echter wat ongunstiger dan voor baren.

WAAROM EVENREDIGE VRACHT- VERDEELING?

Door het Departement van Economische Zaken is, zooals dit uit verschillende publicaties is gebleken, opgemerkt, dat door de Wet op de Evenredige Vrachtverdeling geen saneering wordt nagestreefd, doch dat deze Wet slechts is bedoeld als een middel, om de binnenvaart voor grooter verval te behoeden.

Er zou echter de vraag gesteld kunnen worden of iets beters dan de Wet op de Evenredige Vrachtverdeling voor de Scheepvaart zoolang het niet mogelijk is hier te lande een saneering van het geheele vervoer-apparaat onder het oog te zien, in de plaats gesteld zou kunnen worden. Sommige critici achten het mogelijk, ook zonder het geheele binnenlandsche verkeersapparaat er in te betrekken, saneerende maatregelen voor de binnenscheepvaart te treffen, zelfs zonder dat dit de gemeenschap geld zou kosten. Zij gaan er van uit, dat de evenredige vrachtverdeling door de vaste tarieven, welke door de Bevrachtingscommissies zijn gesteld, en waarbij dus de Wet van vraag en aanbod is uitgeschakeld, groote kosten voor de gemeenschap veroorzaakt, aangezien de tarieven aanzienlijk hooger zijn dan de vrije markt zou toelaten.

Zij wijzen erop, dat de Wet zich zou verzetten tegen het economisch principe dat een schip zooveel mogelijk met lading moet varen om een goedkoop vervoer mogelijk te maken en voor den schipper de grootste baten af te werpen. In het algemeen is dit juist. Het percentage algemeene onkosten, dat per eenheid (reis) gedekt moet worden, zal tot op zekere hoogte bij stijgende productie (frequentie) dalen. Naar gelang de vaste kosten in meerdere of mindere mate een bestanddeel uitmaken van de bedrijfskosten, zal dus ook het aandeel in deze kosten, dat per eenheid gedekt moet worden, bij een stijgende productie (frequentie) sneller of minder snel dalen.

Indien tevoren de hoeveelheid te vervoeren goederen en het aantal reizen vaststond, dan zou de vrachtsom per reis zeer eenvoudig kunnen worden vastgesteld.

$Vrachtsom = Directe\ kosten + Algemeene\ kosten + Vervoer-winst$. Bij het weg- en railverkeer, waarbij het aantal reizen zeer hoog kan worden opgevoerd, en waarbij de vaste kosten (algemeene onkosten), vooral bij de laatstgenoemde categorie een sterk overwicht hebben, zijn de kosten van de afzonderlijke reizen, dus ook de vrachtprijzen der vervoerde goederen, niet meer zoo eenvoudig te bepalen. Immers dit hangt af van de dichtheid van vervoer. Indien te veel concurrerende vervoermiddelen (autotransport!) in het leven worden geroepen, leidt het tot een geringere benutting, dus tot hogere kosten. Voor het weg- en railverkeer hebben de mogelijkheid voor een hoogopgevoerde frequentie, zomede de geringe directe kosten geleid tot een stelsel van differentieele vrachttarieven, om ook de goedkoopere goederen ten vervoer aan te trekken en aldus tot de grootst mogelijke frequentie te komen. Bij een te groot verkeersapparaat leidt dit er echter toe, dat transporten aanvaard worden voor vrachtprijzen, die voor sommige vrachtgoederen slechts in geringe mate deze kosten overschrijden, terwijl ook de vrachtprijzen van het vervoer van de duurder goederen, die normaal het transport der goedkoopere goederen moeten goedmaken, tot een veel te laag niveau worden gedrukt.

Het spoorwegvervoer wordt hierdoor in de eerste plaats getroffen, aangezien dit vooral op het gebied van het vervoer van goederen, welke een hooger vrachtprijs kunnen verdragen, door het nieuwe vervoersmiddel wordt belaagd. Hieruit volgt echter, dat om toch tot de zelfkosten te komen, de vrachtprijzen van het massale vervoer in feite zouden moeten worden verhoogd, hetgeen echter zou neerkomen op een afvloeiing van dit vervoer naar de binnenscheepvaart! (en voor een deel naar het wegtransport).

Bij de exploitatie van een schip is de vrachtsom, die bedongen moet worden om tot de zelfkosten te komen, in de meeste gevallen zeer veel eenvoudiger vast te stellen. En wel in de eerste plaats, omdat het maximum aantal reizen, dus de grootst mogelijke frequentie, zeer beperkt is (vooral voor dat deel der scheepvaart, dat men onder de z.g. „wilde vaart” zou kunnen onderbrengen), en in de tweede plaats, omdat het aandeel in de algemeene kosten, dat per reis gedekt moet worden, bij wijziging der frequentie bij lange na niet in de mate, zooals bij de andere vervoersbedrijven, aan verandering onderhevig is. Immers de vaste kosten hebben nu niet het overwicht als bij het weg- en railverkeer. Het zijn hier de directe kosten, die de voornaamste prijsvormende factor uitmaken, terwijl met de algemeene kosten in veel mindere mate gedifferentieerd kan worden. Voor zeilschepen, doch ook voor kleinere motorschepen, die veel op de hoogbelaste kanalen verkeerden, spelen deze directe kosten zelfs een overwegende rol.

Onder de directe kosten moeten gerekend worden:

Directe kosten	{	Haven-, sluis-, brug-, kade- enz. kosten (watertollen).
		Brandstoffen, c.q. sleep- of jaagloon.
		Provisie e.a. vrachtafsluitingskosten. Gedeelte onderhoudskosten.
Algemeene (vaste) kosten	{	rente en afschrijving (c.q. aflossing hypotheekschuld).
		Normaal onderhoud.
		Assurantie. Personeel.

Het behoeft geen betoog, dat voor kleinere zeilschepjes, waarvoor het bedrag der watertollen soms tot 50 pCt. der brutovrachtbesomming kan oploopen, de directe kosten een zeer hoog percentage zullen bereiken.

Doch ook voor grootere motorschepen zijn deze directe kosten zeer hoog. B.v. voor een motorschip van 130 ton, waarbij verondersteld wordt, dat het geheele jaar door gevaren kan worden. De exploitatie-rekening zal er dan ongeveer als volgt uit kunnen zien (waarde van het schip op f 12.000 aangenomen):

<i>Vaste kosten:</i>	Rente	f 600.—
	Afschrijving	„ 600.—
	Onderhoud	„ 350.—
	Assurantie	„ 150.—
	Personeel	„ 500.—
		f 2050.—
<i>Directe kosten:</i>	Onderhoud	f 100.—
	Watertollen	„ 1250.—
	Brandstoffen	„ 750.—
	Provisie etc.	„ 425.—
		f 2525.—
<i>Recapitulatie:</i>	Vaste kosten	f 2050.—
	Directe „	„ 2525.—
	Schippersloon	„ 775.—
	Bruto-vracht	f 5350.—

Indien de schipper 40 gelijksoortige reizen maakt, (indien het geheele jaar gevaren wordt, dus met de kortst mogelijke wachttijden); dan moet hij per reis dus f 63 ontvangen om zijn directe kosten te kunnen betalen, f 51 om zijn algemeene onkosten te verdienen en f 20 voor zijn eigen loon. Om nu juist uit te komen, kan hij, ook al, omdat hij veelal op bulkgoederen is aangewezen, heel weinig met zijn vrachtprijs heen en weer. Natuurlijk is het bovenstaande geval een theoretisch voorbeeld, en kunnen de reizen meer afwisselend zijn, langer of korter, zoodat eenige differentiatie in de vrachtprijzen mogelijk blijft.

Vooraf voor korte trajecten kan de frequentie zeer zeker nog wel vrij hoog worden opgevoerd en indien het vaarwater toevallig een tol-vrij water is, zal de vrachtprijs door frequent vervoer aanzienlijk gedrukt kunnen worden. In het algemeene beeld kan dit echter geen wijziging brengen.

Het te groote vervoer-apparaat was oorzaak, dat niet het minst door een felle onderlinge concurrentie,

gevaaren werd beneden den kostenden prijs, zonder nochtans tengevolge te hebben, dat een vermeerderd vervoer werd aangetrokken. Een steeds verder dalend vrachtniveau was hiervan het gevolg, hetwelk op 1 September 1933 het laagste punt bereikte. Ongetwijfeld zou dit niveau nog verder gedaald zijn, indien geen enkele slagboom hiertegen kon worden opgericht. Voorzien moest dan ook worden, dat de vrachtprijs spoedig op een geringe fractie na het peil der directe kosten zoude hebben bereikt.

Ongetwijfeld zou deze toestand hebben bijgedragen tot nog grootere ontwrichting op vervoergebied.

Onder de Wet op de Evenredige Vrachtverdeling is er naar gestreefd, de tarieven op het peil van zelfkosten bij een maximale frequentie vast te stellen. Hieronder moet worden verstaan, dat behalve de directe en algemeene kosten een „redelijke” beloning tijdens den vaartijd inclusief de wettelijke laad- en ligdagen voor den schipper is gewaarborgd.

Van meerdere zijden wordt aangedrongen op het doen aanpassen van de vraag naar scheepsruimte aan het aanbod, waarvan dan een saneerende werking wordt verwacht. Hiervoor zijn tot dusverre, voorzover mij bekend, drie methoden (ook wel gecombineerd) aanbevolen.

1o. Oplegging van het minst economische deel (plan van Ir. H. van Heyst).

2o. Classificatie van de binnenschepen.

3o. Slooping van verouderde schepen.

Met een opleggsysteem, waarbij de varende schippers de kosten van deze oplegging zouden moeten betalen, wordt echter practisch niets bereikt, immers de varende schippers kunnen over het algemeen ook bij een hoogere vaarfrequentie niet goedkoop vervoeren, terwijl het niet waarschijnlijk is, dat meer vervoer zal worden aangetrokken, indien onder den kostenden prijs gevaaren wordt. Mijn meening hieromtrent zal misschien bestreden worden met de opmerking, dat de vaste relatie-schipper, die continu vaart tegen lagere tarieven, soms een goed bestaan heeft. Ik kan dit, voorzover het betreft den relatieschipper op korte trajecten op tolvrij water, onderschrijven. De meeste relatieschippers verdienen echter met continu varen ook slechts een stuk droog brood, zonder aan hun verdere verplichtingen te kunnen voldoen.

Aan slooping van vaartuigen kleven groote bezwaren. In de eerste plaats zal de opbrengst in de tegenwoordige omstandigheden vrijwel nihil zijn, doch in de tweede plaats moet aan het schippersgezin huisvesting aan den wal verleend worden. De schipper zal echter geen anderen werkkring vinden, terwijl hij geheel uit de sfeer wordt gerukt, waarin hij is opgevoed, en nog zoo nu en dan emplooi vindt. Bovendien is het niet bewezen, dat deze vrije vloot, indien men daarbij ook nog het reservekarakter in aanmerking neemt, inderdaad zooveel te groot is, indien een andere verkeerspolitiek zou kunnen worden verwezenlijkt, waarbij wel eens zou kunnen blijken, dat de binnenscheepvaart nog steeds op de goedkoopste wijze de massale transporten kan volbrengen.

Met classificatie wordt hetzelfde doel nagestreefd, nl. een saneerende uitwerking door de uitsluiting van de concurrentie van in slechten staat van onderhoud verkeerende schepen. Doch ook hiervan zal het nut problematisch zijn, zolang niet ook het wegverkeer aan gelijksoortige voorschriften wordt onderworpen. Nog sterker, zolang het binnenlandsche vervoer niet in zijn geheel op elkaar wordt ingesteld, de lasten der drie vervoermiddelen niet grondig zijn bestudeerd, waardoor de meest reële verdeling hiervan zou kunnen worden verkregen, (waardoor de meest economische wijze van het vervoer zou zijn gewaarborgd) is de kans groot, dat door classificatie niet alleen het ongezonde deel der scheepvaart zou verdwijnen, doch dat ook de bestaansvoorwaarden voor het deel der scheepvaart, hetwelk thans door een mogelijk minder juiste verdeling van lasten noodlijdend is geworden, dermate verzaard zou

worden, dat een verdere verschuiving het gevolg zou kunnen zijn. Hiermee zou nòch de scheepvaart, nòch het belang van een economisch vervoer, gediend zijn.

Dit weegt vooral zwaar voor de zoogenaamde „provinciale vaart”, scheepjes tot ca. 80 ton, die hoofdzakelijk in een zeer beperkt gebied goederen vervoeren. Voor een groot deel is het bestaansrecht van deze schippers reeds door de vrachtauto, die vooral op de kleine afstanden onmiskenbare voordeelen bezit boven de scheepvaart, aangetast. Door te hooge plaatselijke lasten, vooral in het Noorden, doch ook wel in andere deelen van ons land, worden de grenzen, waarbinnen de vrachtauto zijn invloed kan doen gelden, steeds ruimer, zoowel voor het vervoer van massagoederen (op welk gebied de scheepvaart het beste kan concurreeren) als voor het vervoer van stukgoederen.

Indien men nu door classificatie de lasten nog gaat verhoogen, zal hiervan een verdere verschuiving het gevolg zijn. Classificatie van binnenschepen moet m.i. dan ook van de hand gewezen worden, als een voor de binnenvaart te kostbare figuur.

Toezicht op binnenschepen, waarbij de staat van onderhoud aan zekere minimumeischen zou moeten voldoen (zonder dat bouwvoorschriften worden uitgevaardigd) zou misschien aanvaardbaar zijn, waarbij bovengenoemd bezwaar in mindere mate aanwezig is.

Immers wordt bij het charteren veelal te weinig rekening gehouden met den staat van onderhoud van het schip, en wordt de schade aan de lading veelal, ook al door te gróote coulance uit concurrentie-overwegingen, door de assuradeuren vergoed. Ook de veiligheid van de opvarenden laat veelal te wenschen over, het aantal pompen is onvoldoende of niet in orde, de luiken zijn ondicht, en de buikdenning is in ondeugdelijken staat.

Thans wordt slechts door eenige onderlinge verzekeringsmaatschappijen op de schepen van de bij haar aangesloten leden eenig toezicht uitgeoefend, waarbij o.a. telkens na verloop van 5 jaar de scheeps-huid geboord wordt, om te controleren of deze nog aan de minimum voorgeschreven dikte voldoet.

Een eventueel staats-toezicht zou zich kunnen beperken tot een 4-jaarlijksch periodiek onderzoek naar den staat van onderhoud van schip en machine, waarbij in de eerste plaats van belang zou zijn een bodem-onderzoek, een onderzoek naar den toestand van luiken en buikdenning, en naar de aan boord zijnde reddingsmiddelen.

Indien alles in orde is bevonden kan een vaarvergunning worden afgegeven, zonder welke het schip niet mag varen.

Indien men zich echter realiseert, welke hooge kosten ook hieraan nog verbonden zullen zijn, lijkt ook een dergelijk plan niet zonder meer uitvoerbaar.

De survey-kosten zullen voor sleep- en zeilschepen circa 10 cent per ton per jaar moeten bedragen en voor motorschepen het dubbele.

De kosten, verbonden aan het in orde brengen der schepen voor de verkrijging van een vaarvergunning voor de particuliere vloot worden door mij getaxeerd op 4 miljoen gulden. Het is natuurlijk uitgesloten, dat de schippers thans in de gelegenheid zijn deze kosten op te brengen.

Geen der drie interne saneeringsplannen zal m.i. dan ook een oplossing brengen voor het binnenscheepvaartprobleem, aangezien het uitgangspunt is een zich aanpassen aan de verhoudingen, zooals deze nu eenmaal gegroeid zijn. Een groot deel van de vloot zonder meer op te offeren, waarvan het lang niet zeker is dat deze niet op economische wijze vervoer kan bewerkstelligen, indien het geheele binnenlandsche vervoer-apparaat volgens dezelfde beginselen wordt geleid, zou gelijk staan met vernietiging van een stuk volksvermogen. Aan een opleggsysteem, zooals dit wordt aanbevolen door Ir. van Heyst zijn in dit verband weliswaar de minste bezwaren verbonden,

doch een saneering kan ook hiermede niet worden bereikt.

De Wet op de Evenredige Vrachtverdeling kan de binnenscheepvaart behoeden voor een algeheele ineenstorting, in afwachting van een verkeerspolitiek, welke van het beginsel uitgaat, dat met zooveel mogelijk behoud van het particulier initiatief, het vervoer op een, voor de gemeenschap de minst kostbare, wijze moet worden bewerkstelligd.

Deze „ordering” van het geheele binnenlandsche vervoerapparaat wordt steeds meer urgent, niet het minst voor de binnenscheepvaart. Immers ook de Wet op de Evenredige Vrachtverdeling zal de binnenscheepvaart niet voor een langzaam verval kunnen behoeden, indien steeds de tekorten van andere vervoermiddelen uit openbare middelen worden aangezuiverd of een te geforceerde groei hieruit wordt gefinancierd.

In hoeverre kan nu worden gezegd, dat de Wet op de Evenredige Vrachtverdeling voor de gemeenschap kosten heeft veroorzaakt?

Inderdaad zijn de inkomsten van de vrije (over de beurs bevrachtende) schippers met circa 3 miljoen gulden gestegen. Zelfs moet worden aangenomen, dat het bedrag nog aanzienlijk hooger is, indien men bedenkt, dat het vrachtenpeil zonder de Wet nog steeds zou zijn gedaald. Doch ook de tarieven van de schippers, varende in vaste relatie en de beurtvaarttarieven worden geschrapt, waaruit moet worden geconcludeerd, dat een onmiskenbaar financieel voordeel voor de geheele binnenvaart is verkregen. Inderdaad zijn deze verhoogingen door de verladers, dus door consumenten opgebracht. Indien men echter bedenkt, dat de consumenten slechts hebben betaald het uiterste minimum, waarbij het vervoer op gezonde basis mogelijk is, kan m.i. niet worden gesproken van een belasting van de gemeenschap. Wel zou dit het geval zijn, indien het vervoer op economischer wijze te volbrengen ware, doch dit blijft vooralsnog een open vraag.

De conclusie, welke ik dan ook meen te mogen trekken is: De Wet op de Evenredige Vrachtverdeling is, in afwachting van een saneering van het geheele binnenlandsche vervoerapparaat, het eenige middel, om niet alleen de binnenvaart voor een te groot verval te behoeden, doch ook om een verdere ontwrichting van het geheele vervoerwezen te voorkomen. De uitvoering van de Wet moet erop gericht zijn, dat de schippers, die over de beurs bevrachten, een redelijk aandeel in het vervoer te water kunnen bewerkstelligen.

E. SMIT.

DE AANVAL OP DEN GULDEN.

Kort, maar uitermate hevig, was de jongste „aanval” op den Gulden. Het is, sedert in 1931 de crisis verrijkt werd met een „financieele afdeeling”, allerminst de eerste keer, dat de angst voor hetzij gedwongen, hetzij vrijwillig loslaten van den gouden standaard leidde tot krachtige goudonttrekkingen bij de centrale bank. Integendeel, reeds eenige malen hebben wij deze bewegingen kunnen waarnemen: Bij vorige gelegenheden was de angstperiode meestal van langeren duur, hoewel de intensiteit van de verschuivingen vrijwel nimmer die van de laatste week evenaarde. In 1933, na den val van den Dollar, brak het eerste tijdvak van uitgesproken aanbod van Guldens aan. Van Januari tot Juli verloor De Nederlandsche Bank toen niet minder dan rond f 300 miljoen aan goud. Een klein jaar later, na de voorloopige stabilisatie van den Dollar, volgde opnieuw een tijdvak van Guldensangst; in korten tijd verloor De Nederlandsche Bank toen f 130 miljoen goud.

Naar de directe aanleiding van den laatsten angst-aanval behoeft men niet lang te zoeken. De val van de Belga, de munt van één der kleinere goudbloklanden, deed heel natuurlijk bij velen de vraag rijzen: hoe lang zal Nederland nog aan het goud willen en

kunnen vasthouden. En daarmee was de basis voor het aanbod van Guldens gelegd. Men spreekt in dit verband vaak van een „aanval” op den Gulden. Deze uitdrukking kan licht verwarring stichten. Bij een aanval denkt men aan moedwillige actie van de zijde van groepen, die belang hebben bij een daling van den Guldenkoers om daarmee haar voordeel te doen. Het is geenszins onmogelijk, dat, voor zoover betreft de operaties op de termijnmarkt, tot op zekere hoogte sprake is geweest van zulk een „aanval” van de zijde van baissiers. Maar op zichzelf kan zulk een actie toch nimmer de verklaring vormen voor omvangrijke goudverschuivingen, die immers slechts veroorzaakt kunnen worden door een aanbod van „contante” Guldens. Nu kan natuurlijk de speculatie zich ook bedienen van de contante markt, doch alleen — voor zoover buitenlandsche speculanten betreft — wanneer haar daartoe de noodige Guldenaldi werden voorgeschoten. Geen der groote banken zal echter dergelijke voorschotten verleen, die kennelijk de bedoeling hebben tegen den Gulden te speculeren. Zoodat de contante markt voor de uitheemsche speculatie geen operatieterrein van beteekenis kan opleveren. Voor den inheemschen speculant zal het eveneens heel moeilijk zijn contante deviezen te koop en daartegen de tegenwaarde geheel of gedeeltelijk schuldig te blijven, wijl ook daartoe de banken haar medewerking nauwelijks zullen verleen.

Zoodat er, wat de contante valutamarkt betreft, voor transacties van eenigen omvang alleen mogelijkheid bestaat, wanneer het gaat om omzetting van investeringen in Gulden in vreemde valuta. De rekeninghouder, hetzij inheemsch of buitenlandsch, kan natuurlijk zijn creditsaldo omzetten in deviezen. De effectenbezitter kan zijn fondsen verkoopen en het provenu in Ponden omzetten en daarvoor al of niet Engelsche obligatiën koopen. Men kan daarbij natuurlijk ook spreken van een „aanval” op den Gulden, maar van eenige agressiviteit, die de bedoeling heeft den Gulden te drukken — waaraan men bij het begrip aanval toch denkt — is daarbij geen sprake. Veel juister is hier de aanduiding: kapitaalvlucht. Dat is inderdaad de groote oorzaak van de goudonttrekkingen geweest, de vlucht uit Guldenactief in goud of buitenlandsche valuta. Tot op zekere hoogte waren het uitheemsche bezitters van Guldenaldi of Guldenobligatiën, die een goed heenkomen zochten, maar voor het overgrote deel is het toch dit keer wel de Nederlandsche kapitaalbezitter geweest, die gevlucht is. De saldi, welke buitenlanders hier onderhouden, zijn reeds tot een zeer klein bedrag gereduceerd, al hebben de banken duidelijk kunnen merken, dat handelsfirma's, die uit incassi e.d. hier te lande regelmatig wat geld op een rekening hebben staan, sedert den val van de Belga hun saldi tot een minimum reduceerden. Die plotselinge angst was wel erg opvallend, maar de invloed op vraag en aanbod van Gulden kan kwantitatief niet zoo heel belangrijk zijn geweest. Ook hebben weer wat uitheemsche bezitters van Guldenobligatiën deze fondsen verkocht en het provenu in andere valuta, bijv. de eigen munt, omgezet, maar ook daarbij is het niet om tientallen miljoenen gegaan. Zeer omvangrijk daarentegen waren de goud-, doch vooral valuta-aankopen van Nederlandsche beleggers.

Onder die omstandigheden is goudverlies van de centrale bank een volkomen logische consequentie en voor hen, die handhaving van de pariteit wenschen, nog allerminst verontrustend. Zelfs al zijn de bewegingen soms, zoo ook dit keer, zeer abrupt. In de enkele dagen, die in de vorige week na den val van de Belga resteerden, vloeide er f 33 miljoen goud weg, in den loop van deze week zal het cijfer wellicht niet ver van de f 100 miljoen zijn. Zulk een omvang heeft bij vorige gelegenheden de goudafgifte van één week nimmer aangenomen. Een weekverlies van f 50 miljoen was al een record.

Tot zoover de directe aanleiding van de beweging

en van den omvang ervan. Natuurlijk kan nog allerminst gezegd worden, dat de angstperiode weer achter den rug is. Ook in vorige gevallen kwam vaak een tijdelijke verademing voor, gevolgd door een hernieuwden angstaanval. Maar op het oogenblik zijn in elk geval de koersen weer tot op of zelfs beneden het goudpunt gedaald; er is geen sprake meer van een omvangrijk surplus aanbod van Gulden boven vraag. Is er voor die ommekeer een reden? Men zou misschien de oplossing kunnen zoeken in het feit, dat opnieuw de President van De Nederlandsche Bank blijk heeft gegeven van de trouw aan den gouden standaard op het huidige niveau. Maar het is nauwelijks aan te nemen, dat alleen zulk een bewering de golven van het wantrouwen dadelijk rustig zal maken. Een andere oplossing is deze, dat elk wantrouwen, wanneer het geen voedsel vindt in de feiten, gedoemd is dood te loopen. Maar als regel heeft dat doodloopproces langer noodig dan ruim een week. Nu is het waar, dat in ruimen kring het gevoelen heerschte: in enkele dagen wordt het lot van den Gulden beslecht, wanneer onze munt den Belgischen Franc volgt, dan zal de beslissing binnen zeer kort vallen. Zoodat het uitblijven van de gevreesde beslissing een spoedig vertrouwenherstel mogelijk kon maken.

Een veel logischer verklaring ligt misschien in het verloop van den wisselkoers op Zaterdag en Maandag jl. Het hoogtepunt van den angst was op Vrijdag 5 April bereikt, het goud werd ononderbroken bij de centrale bank weggehaald en de wisselkoersen stegen tot ver boven de goudpunten. Op Zaterdag trad een scherpe reactie van de valutakoersen in. Kan men die koersdaling als oorzaak van het rustherstel beschouwen? Meer voor de hand ligt het in normale gevallen om den lageren wisselkoers aan te zien als de consequentie van het geluwde wantrouwen in plaats van andersom. En toch is het dit keer misschien andersom.

De kwestie van de enorm hooge wisselkoersen vooral op Vrijdag jl. is een heel bijzonder geval. Waarom stonden toen de koersen zoo ver boven het goudexportpunt? De taak van den gouden standaard is immers de koersen binnen de grenzen der goudpunten te handhaven. Inderdaad. Maar die goudpunten zijn grenzen, die bij abnormale omstandigheden doorbroken worden. Op den duur zal de koers van een valuta niet boven het exportpunt kunnen stijgen. Tijdelijk daarentegen zijn belangrijke afwijkingen mogelijk. Om de simpele reden, dat de gouden standaard een apparaat is, dat ook zijn technische tekortkomingen heeft, waarvan de voornaamste wel is, dat het niet is opgewassen tegen de spitsperiodes. Voor de normale functioneering is het noodig, dat het goud onverwijld met den meesten spoed verscheept moet kunnen worden naar het bestemmingsland. De goudarbitrage kan zonder risico's alleen maar werken, wanneer tot zulk een onmiddellijke verzending kan worden overgegaan. Dan kan de buitenlandsche valuta worden verkocht op de gewone usance — schriftelijk — en de benodigde saldi krijgt de arbitrage, omdat het goud op tijd in die saldi is omgezet. Zoodra nu bij een opeenhooping van verscheppingen het transportapparaat niet alles kan verwerken, treden er stoornissen op, waardoor de goudpunten als grenzen van koersfluctuaties ten deele buiten werking worden gesteld.

Onder die omstandigheden nu is er voor de betrokken centrale banken een probleem van principieel verstrekkende beteekenis. Moet men de koersontwikkeling overlaten aan de particuliere arbitrage, m.a.w. moet men zich beperken tot de tenuitvoerlegging van den zuiver passieven gouden standaard: goud afgeven aan hen, die erom vragen, of moet de centrale bank meer actief optreden, en zorgen, dat de koersen binnen de goudpunten blijven. Voor de centrale bank zijn immers de technische stoornissen en obstakels van den gouden standaard in het geheel geen beletsel. Juist omdat in het onderlinge verkeer tusschen cir-

culatiebanken het Earmark-stelsel zich heeft ingeburgerd, kunnen deze instellingen zich van de transportaccomodatie losmaken. Een simpel telegram is voldoende om elk gevraagd bedrag aan goudvaluta's in de wisselmarkt af te geven op het goudexportpunt of desgewenscht zelfs iets lager. Dat systeem werd door de Belgische Nationale Bank jaren gevolgd. Dit systeem heeft alle voordeelen van den goudwisselstandaard zonder het nadeel, dat men een deviezenportefeuille met al de risico's van dien behoefte aan te houden.

Vrage: is het wenschelijk aldus de koersen binnen de perken der goudpunten te houden. Ervoor spreekt één heel belangrijke factor: het psychologisch effect van het stijgen der koersen boven de goudpunten. Toen Vrijdag jl. de Fransche Franc slotbeurs ongeveer een procent boven het exportpunt lag, en de Dollar meer dan een procent, heeft dat ongetwijfeld een aantal wankelmoedigen, die tusschen vertrouwen en wantrouwen aarzelden, doen overhellen naar angst voor de munt. Vooral nu men juist het verloop van de Belga had meegemaakt, waar ook een minimale koersdaling het eerste begin van het einde was geweest. In zulke dagen van paniekachtige stemming hebben dingen, die objectief volkomen begrijpelijk en logisch zijn, op de stemming een invloed, die buiten proportie tot de werkelijke beteekenis staat.

Is er ook iets voor te zeggen om de wisselkoersen den vrijen loop te laten? Het eenige argument, dat daarvoor te bedenken is, ligt in den wensch om de kapitaalvluchtelingen niet te doen profiteeren van de rem, die den gouden standaard normaal het koersverloop aanlegt, en daarnaast wellicht den wensch om de speculatie even de gelegenheid te laten de koersen buiten proportie op te drijven, om daarna de verliezen des te grooter te doen zijn. Aldus zou men het tijdelijk gebrekkig functioneeren van den gouden standaard als middel kunnen gebruiken om de speculatie van een deel harer reservekrachten te berooven. Het is echter zeer de vraag, of deze betrekkelijke voordeelen opwegen tegen de groote gevaren van het psychologisch effect als hiervoren omschreven.

Hoe dit zij, het schijnt, dat na den eenen paniekdag — toen nabeurs Fransche Francs bijv. tot bijna 2 pCt. boven het goudpunt stegen — De Nederlandsche Bank op beperkte schaal inderdaad op de wisselmarkt is gaan opereeren met behulp van een saldo, verkregen door earmarken van goud. En daarom kan men dan ook wellicht zeggen, dat de dalende wisselkoersen van de laatste dagen tot op zekere hoogte de aanleiding zijn van de veel kalmere stemming, en niet, zooals zonder ingrijpen door de centrale bank per se het geval moest zijn, een gevolg daarvan. Natuurlijk zullen er ook andere factoren tot het herstel van de rust hebben bijgedragen. Zoo bijv. de discontoverhooging waarvan natuurlijk niemand enig concreet effect op de goudbeweging zal hebben verwacht, maar die veeleer te beschouwen was als een symbool ter onderstreping van den onveranderden wensch tot handhaving van de tot nu toe gevoerde monetaire politiek.

Wellicht mag men uit die actie van de laatste dagen, die feitelijk voor het eerst eenige activiteit in onze monetaire politiek brengt (het handhaven van den gouden standaard op zichzelf d.w.z. het passief afgeven van goud is immers geen activiteit) afleiden, dat de leiding onzer centrale bank ook tot de meening begint over te hellen, dat vooral uit psychologische overwegingen het onder bepaalde omstandigheden wenschelijk kan zijn de onvolkomen functioneering van den gouden standaard te hulp te komen. Waarbij dan voornamelijk vermindering van een stijging der wisselkoersen boven de goudpunten het doel zou zijn. Van eenige activiteit tegen den „aanval” op den Gulden, waarvan in de eerste plaats op de termijnmarkt de symptomen waren waar te nemen, is nog geen sprake geweest. Ook daar kan

men zich de vraag stellen, of het wenschelijk is, dat de centrale bank door contante aankopen en termijnverkoop van valuta's een taak heeft te vervullen om de termijn-ecarts te beperken. Ook hier is weer de kwestie van het psychologisch effect een factor van overweging, hoewel eveneens de overweging kan gelden, dat hoe grooter de agio's worden, hoe meer de speculatie zich zal vastwerken, zoodra de rust weer hersteld is. In elk geval kan de jongste hausse van den Gulden de aanleiding geworden zijn voor een misschien meer blijvende controle van de centrale bank over de wisselkoersen, ook op momenten, dat de gouden standaard, zuiver passief uitgevoerd, technisch onvolkomen is en daardoor tot ongewenschte koersafwijkingen kan leiden.

8 April.

C. A. Kl.

UIT DE SCHEEPVAART.

Naarmate de autarkische tendenzen voortschrijden en de wereldhandel in een steeds knellender keurslijf van beperkende en belemmerende voorschriften wordt dichtgesnoerd, nemen de moeilijkheden toe, waaraan het internationale reederijbedrijf het hoofd moet bieden. Een schril licht op de wanverhoudingen, waartoe de egocentrische handelspolitiek leidt, die thans hoogtij viert, werpt de even belangwekkende als leerrijke presidentieele rede, enkele weken geleden gehouden door den heer L. C. Harris, voorzitter der Chamber of Shipping of the United Kingdom. De heer Harris is allerminst voorstander van regeeringsbemoeienis met de scheepvaart. Slechts aarzeland aanvaardt hij den Engelschen Regeeringssteun aan de algemeene vrachtvaart: „hij zal tenslotte den omvang van den wereldhandel niet doen inkrimpen en indien deze vorm van steunverlening ertoe bijdraagt den toestand te verbeteren, waarin de — Engelsche — vrachtvaart allengs is komen te verkeer, zal wellicht een gunstige wisselwerking op andere takken van handel en industrie daarvan het gevolg zijn.”

Men ziet, de heer Harris drukt zich voorzichtig uit, maar zijn werkelijke overtuiging blijkt heel duidelijk uit het verdere gedeelte van zijn rede. Een aanvullend subsidie aan den Engelschen bietsuikerverbouw ten bedrage van £ 1.150.000 doet het totaal aan steun door de Britsche Regeering voor den verbouw van dit uitheemsch product gedurende de eerste elf jaren stijgen tot £ 42 miljoen! Tengevolge van de beetwortel-subsidie alleen derft de scheepvaart een bedrag van £ 350.000 tot £ 400.000 per jaar aan vrachten, die anders met het vervoer van rietsuiker zouden zijn opgevaren. Een nauwkeurige schatting der vrachtderving als direct gevolg van het tarwesubsidie is niet gemakkelijk, maar een taxatie van £ 375.000 voor het jaar 1934 lijkt aan den veiligen kant. De verminderde invoer van bacon is de scheepvaart op een verlies aan vracht van £ 2 miljoen te staan gekomen.

Deze cijfers, die gemakkelijk met andere kunnen worden aangevuld, toonen welk een funesten invloed contingenteringen, invoer-belemmeringen, verhoogde rechten en overheidssteun aan bedrijven, die onvoldoende levensvatbaarheid hebben en slechts ten koste van zware subsidies een kwijnend bestaan kunnen leiden, op de internationale scheepvaart uitoefenen. Zoowel de algemeene vrachtvaart als de geregelde lijnvaart hebben onder deze crisis-euvelen te lijden. Om wederom bij Engeland te blijven — het beschikbaar statistisch materiaal is daar te lande steeds overvloedig — illustreert de omstandigheid, dat de Engelsche lijnen in het afgelopen jaar gemiddeld slechts 30 tons lading per 100 netto tons scheepsruimte vervoerden tegenover 51 tons in 1913, duidelijk de ongunst der tijden. Immers blijkt hieruit, dat het aantal afvaarten geenerlei maatstaf biedt. Een geregelde lijn moet, wil haar „goedwillig” niet verloren gaan, haar diensten handhaven; zelfs indien het beschikbaar vervoer zóó ontoereikend is; dat regelmatig met wanruimte moet worden gevaren.

Onder deze omstandigheden kan het nauwelijks verwondering wekken, dat 30 Engelsche lijnrederijen met een gestort kapitaal van £ 58 miljoen en reserves ten bedrage van £ 26 miljoen, er niet in slaagden de gewone afschrijvingen te verdienen en dat na onttrekking aan de alsnog beschikbare reserves van aanzienlijke bedragen voor afschrijving, gemiddeld slechts een dividend van 1.9 pCt. op het kapitaal, resp. 1.2 pCt. op kapitaal plus reserves kon worden uitgekeerd. De 30 rederijen exploiteeren tezamen een vloot van rond zes miljoen bruto register tons en het in totaal uitgekeerd dividend vertegenwoordigt slechts een bedrag van 3/6 d. per bruto register ton. Men moet tot 1906 teruggaan in de annalen der Engelsche scheepvaart om een zóó ongunstig resultaat te vinden!

Met opzet heb ik enkele cijfers ten aanzien van het Engelsche reederijbedrijf gereleveerd. Immers, Engeland's scheepvaart geniet — in vergelijking met het reederijbedrijf onder Nederlandsche vlag — de voordeelen van het zoozeer in waarde gedaalde Engelsch betaalmiddel. De vrachten luiden evenals de exploitatiekosten in Sterling en slechts wanneer een Engelsch schip laden of lossen moet in één der goudlanden, ondervindt het, maar dan ook slechts ten aanzien van dezen post op de reisrekening, het nadeel van de depreciatie van het Pond Sterling. Bovendien subsidieert Engeland zijn vrachtvaart thans met £ 2 miljoen 's jaars.

Geheel anders is de toestand, waarin de Nederlandsche reeder, die geen subsidie geniet, sedert September 1931 en na de depreciatie van den Dollar, verkeert. Zijn exploitatiekosten luiden in Gulden en hij ontvangt zijn vracht in een betaalmiddel, dat rond 40 pCt. in waarde is gedaald. Laadt of lost zijn schip in één of meerdere havens der landen waar de munteenheid gedeprimeerd is, dan heeft hij hiervan natuurlijk het voordeel, maar dit laatste valt geheel weg tegenover de talrijke andere — in Gulden uitgedrukte — posten der reisrekening. Van het uitkeeren van dividend, zelfs door de krachtigst gefundeerde onzer reederijen, is al sedert lang geen sprake. Bij de vrachtvaartrederijen en een aantal lijnbedrijven zijn de reserves geheel ingeteerd en behoort afschrijving op de sterk in waarde gedaalde activa tot de onmogelijkheden. Andere reederijen, en haar aantal is gering, zien haar in betere jaren en dank zij een uiterst conservatief beheer gecreëerde reserves ieder jaar verminderen. Liquide zijn slechts weinig ondernemingen en waar tot dusver afdoende steun van Regeeringswege uitbleef, moet men wel noodgedwongen overgaan tot verkoop van schepen, teneinde den volmaakt ongelijken strijd met het buitenland zoo goed en zoo kwaad als het gaat te kunnen volhouden.

De omvang der liquidatie van het Nederlandsche schepenbezit, afbraakproces dat de laatste maanden in versneld tempo voortschrijdt, is bekend. Rusland profiteert van de gelegenheid om tot lagen prijs Nederlandsche schepen te koope, die straks emplooi vinden op trajecten, waar tot dusver de Nederlandsche reederijen geregeld emplooi vonden. Kocht de Sovjet-Republiek in het afgelopen jaar 35 vrachtschepen met een totaal draagvermogen van ca. 140.000 tons, sedert 1 Januari jl. gingen reeds 33 schepen in Russisch bezit over en ons land leverde een belangrijk contingent, zooals men in de dagbladen heeft kunnen lezen. De „Morflot” — de Russische organisatie die speciaal de vaart op de Witte Zee en Oostzee organiseert en controleert — beschikt blijkens recente gegevens reeds over een vloot van 68 schepen, terwijl verwacht wordt, dat gedurende het a.s. seizoen 75/80 schepen onder de Sovjetvlag aan de vaart tusschen Leningrad en buitenlandsche havens zullen deelnemen! Voegt men hierbij de omstandigheid, dat Engeland krachtens de bestaande handelsovereenkomst met de Sovjet-Republiek een steeds grooter aandeel in de Russische houtvaart bemachtigt — alleen gedurende de maand Februari werden 53 Engelsche sche-

pen op de Londensche markt door de Anglo-Soviet Shipping Co bevracht tegen 44 schepen in de beide eerste maanden van 1934 — dan wordt het duidelijk, hoe onze nationale vloot steeds meer terrein verliest.

Verdere „aanpassing”, de heer W. H. de Monchy heeft hierop in zijn voortreffelijke rede ter jaarvergadering van de Nederlandsche Reedersvereeniging terecht gewezen, is niet mogelijk. Bezuinigingen zijn tot het uiterste doorgevoerd. „Nadat met groote moeite en opofferingen eenige schreden op den moeizamen weg der aanpassing zijn afgelegd, maakt een verdere daling van het Pond of den Dollar met één slag weer bijna al hetgeen men juist bereikt had ongedaan.” Zóó is het. *Het Nederlandsche reederijbedrijf is door het onberekenbaar verloop der valuta's, waarin de vrachten worden bepaald, verworpen tot een kansspel met vrijwel uitsluitend nieten.*

Ruim tien maanden geleden heeft de Reedersvereeniging zich, noodgedrongen gewend tot de Nederlandsche Regeering, erop wijzend, dat andere maatregelen noodzakelijk zijn, niet om een financieelen ondergang te voorkomen, waarvoor het in verreweg de meeste gevallen reeds te laat is, doch teneinde te vermijden, dat de Nederlandsche vlag vrijwel geheel van de wereldzeeën zou verdwijnen. Eerst thans, nu het liquidatieproces met bovengeschetste gevolgen, die zich nog lange jaren zullen wreken, in vollen gang is, zal, naar verluidt, een algemeen steunplan voor de scheepvaart bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden ingediend. De heer De Monchy heeft hiervan in zijn, slechts veertien dagen geleden gehouden, rede, niet gerept. Moet hieruit worden afgeleid, dat de Regeering niet voldoende contact heeft gehouden met de Reedersvereeniging, zoodat voor deze laatste, indiening op korten termijn een verrassing is? Verrassend door de snelle reactie der Regeering op den jongsten „cri de coeur” van den Voorzitter der Reedersvereeniging? En zijn de groote richtlijnen aan het oordeel dezer deskundige organisatie onderworpen en door haar als afdoend goedgekeurd?

Het is op het oogenblik, dat deze beschouwing wordt geschreven, niet mogelijk een antwoord op deze vragen te geven. Straks zullen nadere bijzonderheden bekend zijn en een oordeel kunnen worden gevormd. Op één punt moge echter de nadruk worden gelegd. Regeering en Volksvertegenwoordiging, beide traag in het vervullen van een plicht jegens een bedrijf, dat jarenlang aan zichzelf werd overgelaten en dat nochtans van het allergrootst belang voor 's lands economische beteekenis en welvaart is, dienen thans spoed te betrachten. Reeds hebben de feiten op schier noodlottige wijze aangetoond, dat er gevaar dreigt in het talmen. Moge der Nederlandsche koopvaardijvloot geen verdere, onherstelbare schade worden berekend, terwijl de senatoren vergaderen!

C. VERMEY.

DEVALUATIE EN PARTICULIER ONDERNEMERS-INITIATIEF.

De heer S. van Dantzig schrijft ons:

Het spreekt vanzelf, dat de dramatische gebeurtenissen, die zich op politiek en economisch terrein in België hebben afgespeeld, hier te lande met gespannen aandacht zijn gevolgd. Het conflict immers, dat zich inmiddels reeds uitweg naar een oplossing heeft gebaad, is geboren uit factoren die alle — hetzij direct, hetzij indirect —, ten nauwste verband houden met de door de wereldcrisis in het leven geroepen noodden, waaraan ook ons land lijdende is. Het conflict in België, bijna uitsluitend beheerscht als het is door de kernvraag: devaluatie of niet devaluatie wordt dan ook in Nederland als aan den lijve meeg gevoeld, omdat diezelfde vraag ook ten onzent op fundamenteele wijze het maatschappelijk leven beheerscht. Het is daarom stellig van beteekenis nader de argumenten te beschouwen, door kabinetsformateur Van Zeeland in de door hem afgelegde regeeringsverklaring gebezigd, en waarmede hij de op

monetair gebied genomen maatregelen rechtvaardigt.

Allereerst valt het hierbij op, dat de ministerpresident zijn betoog derwijze heeft ingekleed dat hij, — door het te doen voorkomen alsof hij devaluatie zelf niet wenschte doch daartoe door de omstandigheden genoopt werd —, een theoretische discussie ten aanzien van het vraagstuk van muntdepreciatie als zoodanig heeft uitgeschakeld. Dit is dààrom begrijpelijk, omdat elke andere wijze van voorstelling zijn mede-ministers, die nog enkele dagen tevoren ten vurigste vóór handhaving van den gouden Franc hadden getuigd, en wier opname in zijn kabinet om politieke redenen nochtans onvermijdelijk was, zou verloothen. Het enkele feit alleen reeds, dat men het door Frankrijk tot handhaving van den wisselkoers aangeboden crediet van 3 milliard Francs van de hand gewezen heeft, bewijst, dat niet onmacht, doch onwil om den gouden standaard te handhaven, de drijfveer is geweest van de genomen besluiten. Dat men reeds kort na het begin der moeilijkheden de waarde in het buitenland van den Franc niet meer door goudafgifte heeft willen steunen bewijst mede, dat men door het fait accompli te stellen, den weerstand der openbare meening tegen de te kiezen gedragslijn bij voorbaat wilde verzwakken.

Hoe is het eigenlijk te verklaren, dat de premier voldoende medewerking voor een program van devaluatie heeft kunnen vinden; met andere woorden dat de devaluatiegedachte, ofschoon oorspronkelijk veelal zoo grooten tegenstand ontmoetend, tenslotte toch stormenderhand terrein heeft kunnen winnen? Welnu, het antwoord op deze vraag is te vinden, indien men de plaats in de regeeringsverklaring herleest, waar gezegd wordt, dat devaluatie noodig is, om het bijkans verloren gegane initiatief van den particulieren ondernemer nieuw leven in te blazen. Ondanks zijn korthed verraadde deze passus de quintessens van het betoog, waarmede de devaluïsten hun tegenstanders hebben kunnen overtuigen. Dit betoog komt hierop neer: De tegenwoordige maatschappij moge dan door den steeds meer toenemenden invloed van de Overheid op het bedrijfsleven niet meer een zuiver kapitalistische maatschappij genoemd worden, in één opzicht is het kapitalistische beginsel onverzwakt aanwezig, namelijk hierin dat, afgezien van opdrachten van overheidswege, uitsluitend het particulier initiatief nog steeds de eenige kracht is, die het economisch apparaat aan den gang brengt en houdt. Wanneer en waardoor werkt dat particulier initiatief? Zoodra en zoolang de ondernemer een winstmogelijkheid voor zich ziet; uit zuiver winstbejag derhalve. Door de geweldige daling der goederenprijzen, waarmede de daling der kosten (door de onsoepele overheidslasten en arbeidsloonen) meestal geen gelijken tred hield, is de winstmarge van den ondernemer geleidelijk verkleind of geheel verdwenen, in veel gevallen zelfs in verlies overgegaan. De ondernemer ziet zich daardoor genoodzaakt zijn initiatief te verminderen, zijn apparaat te verkleinen, zijn werknemers te ontslaan. De hierdoor ontstane werkloosheid leidt weer tot verminderde koopkracht der bevolking, hetgeen weer zijn terugslag heeft op de omzetten van den ondernemer, die opnieuw zijn winstmarge ziet verkleinen, enz.

Het typische beeld dus van een wisselwerking, zooals die in het economisch leven zoo vaak optreedt en waarbij oorzaak tot gevolg en gevolg weer tot oorzaak wordt. Men heeft nu getracht door aanpassing, dat is dus door druk uit te oefenen op het algemeen kosten-niveau, de winstmarge van den ondernemer te herstellen. Ondanks den langen duur van de periode, dat men hieraan bezig was, is men hierin onvoldoende geslaagd, omdat immers, teneinde die aanpassing te bereiken, voortdurend groote offers moeten worden gebracht door alle bij het productie- en het distributieproces betrokkenen. Die aanpassing had alleen dan kunnen geschieden, indien alle individuen en groepen in vrijwillige samenwerking die gevraagde offers

hadden willen brengen. Doch juist in tijden van materieelen nood spreekt de wet van het zelfbehoud, dat is het menselijk egoïsme, het sterkst; zoo bij de individu als bij de groep. Ieder gevoelt wel de noodzakelijkheid van het offer brengen, doch verwacht dit in de eerste plaats van zijn wederpartij.

Voor een conflict een oplossing te vinden, die gebaseerd moet zijn op vrijwillige samenwerking, op de gezindheid dus der bij dit conflict betrokkenen om een offer te willen brengen, blijkt thans, meer dan ooit, à priori tot mislukking gedoemd. In groter verband zijn de mislukte ontwapeningsconferentie, de mislukte economische wereldconferentie en de internationale tarievenoorlog; in kleiner verband, ondanks de ontzaglijke moeite en het onnoemlijk vele leed, het toch maar zoo bitter poover resultaat van het deflatieproces daar om het te bewijzen.

Men heeft zich daarom in België geleidelijk wel met meer en meer duidelijkheid moeten realiseeren dat, nu de beweging van het economische apparaat zich hoe langer hoe meer vertraagde, (een verschijnsel, waarvoor men ook in Nederland de oogen niet meer sluiten kan), alles gedaan moest worden, om den ondernemer zijn initiatief en dus zijn winstmarge terug te geven. Toen de daartoe noodzakelijke offers niet vrijwillig konden worden verkregen bleef, gedachtig aan de leus: „aux grands maux les grands remèdes”, er nog slechts één mogelijkheid over: dictatoriala op te leggen, hetgeen vrijwillig niet te bereiken was. Dit dictatoriala middel was de devaluatie. Want nu fond hebben zowel devaluatie als deflatie dezelfde strekking en dezelfde gevolgen gemeen, namelijk verlaging voor den ondernemer van zijn kosten; het eerste langs dictatoriala, ruwen en rücksichtslozen weg (maar met het voordeel, dat het dan ook inderdaad en snel gebeurt) en het tweede langs den moeizamen weg van den belangenstrijd, van het zoo dikwijls falend overleg, een weg zoo lang en moeilijk, dat het onzeker is hoeverlen van de betrokkenen wel voldoende Ausdauer zullen bezitten; om tenslotte het gestelde doel nog te bereiken.

Indien men hiertegen aanvoert, dat de voor den ondernemer door devaluatie herstelde winstmarge dan toch slechts wordt ontvangen in gedeprecieerde munt; dan bedenke men nog het volgende: een ondernemer, die eenige jaren achter elkaar verliezen lijdt en thans b.v. 75 pCt. bezit van wat hij b.v. 5 jaar geleden bezat, zal niet tot zichzelf zeggen, dat hij thans feitelijk aan internationale koopkracht toch nog meer bezit dan 5 jaar geleden en dus nog voordeelig werkt heeft. Neen, deze ondernemer heeft al lang links en rechts bezuinigd, ingekrompen, werknemers ontslagen en indirect door zijn verminderd initiatief honderden deelnemers aan het economisch proces uit andere bedrijven minder werk gegeven. Maar indien door een devaluatie deze ondernemer aan het eind van zijn boekjaar wederom zijn ondernemerswinst in den vorm van een batig saldo op zijn balans ziet verschijnen, ook al is die in gedeprecieerde munt uitgedrukt, dan wordt zijn initiatief weder geprikkeld; het economisch apparaat begint zijn heilzame werking te hernemen en al spoedig zal een versnelling van de beweging intreden.

Minister Van Zeeland heeft zich — zooals men weet — in geschrifte reeds vroeger doen kennen als een aanhanger van de moderne monetaire theorieën; nochtans ware hij door het hanteeren dezer theorieën alléén er niet in geslaagd, zijn tegenstanders van de wenschelijkheid of noodzakelijkheid eener devaluatie te overtuigen; doordat hij echter heeft aangetoond, dat een snel herstel der ondernemerswinst als prikkel voor het ondernemersinitiatief primaire eisch was tot instandhouding van het Belgisch economisch leven, welk herstel langs den weg der deflatie niet meer of slechts te langzaam te bereiken bleek, kon hij er in korten tijd in slagen, talloze theoretische tegenstanders tot practische voorstanders zijner zienswijze, te hervormen.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

ZUID-AFRIKA IN 1934 EN DE STAATSBEGROTING VOOR 1935/36.

Prof. Dr. C. G. W. Schumann te Stellenbosch schrijft ons:

„Het jaar 1934 was voor Zuid-Afrika een jaar van aanhoudenden en steeds stijgenden voorspoed, vooral wat betreft mijnbouw, fabrieksnijverheid en handel. Zooals in vorige artikelen reeds is vermeld, vertoonden zich na de groote depressie van 1929—1932 tegen het midden van 1932 reeds teekenen van opleving. De depreciatie van de munteenheid heeft den verderen stimulans verschaft. Waar in het laatste Economisch-Statistisch Kwartaalbericht met betrekking tot 1934 moest worden gemeld: „Internationaal is de toestand voortdurend ongunstiger geworden”, is in Zuid-Afrika het tegenovergestelde het geval. Er is weliswaar sinds September 1934 op de effectenbeurs een aanzienlijke koersdaling van de speculatieve goudaandeelen geweest, maar dit heeft weinig invloed gehad op de algemeene conjunctuur en vanaf het begin van 1935 heerscht er op de effectenbeurs een meer optimistische stemming.

De hieronder volgende cijfers geven een indruk van den loop van de conjunctuur in 1934 en de daaraan voorafgaande jaren.

Jaar	Groot-handels- prizen ¹⁾		Klein-handels- prizen ¹⁾		Buitenl. handel in £ 1000 ¹⁾			Ontvangsten der spoorwegen ¹⁾	
	1914 = 100		Invoer	Uitvoer	Uitvoer overige goederen	Uitvoer- over- schot	Goed. in £ 1000	Pers. in £ 1000	
1927	1357	1313	6177	3742	4298	1863	1134	462	
1929	1269	1310	6955	3865	4290	1200	1214	452	
1930	1124	1279	5382	3960	2994	1572	1135	426	
1931	1089	1232	4418	3843	2143	1568	1031	390	
1932	1004	1177	2734	4042	1708	3016	991	342	
1933	1018	1146	4114	5737	2122	3745	1165	378	
Jan.-Mrt.'34	1161	1160	4833	5647	2744	3558	1212	395	
Ap.-Juni '34	1139	1166	5130	5940	1708	2518	1262	389	
Juli-Sept. '34	1072	1159	5874	3300	1800	774	1380	378	
Oct. 1934 ..	1079	1158	6558	1520	2487	2551	1541	377	
Nov. 1934 ..		1157	6081	4012	2209	140	1512	388	
Dec. 1934 ..			6098	5486	2249	1637			

Jaar	Bankcijfers ²⁾ in £ 10.000					Aantal ¹⁾ faillisen.	Goedgek. bouwplan. in £ 1000 ¹⁾	Aantal ¹⁾ ingeschrev. auto's
	Vast	Op- vraag- baar	Voor- schotten en wissels	Bankbijl. in omloop	Deposito's			
1927	2027	3947	4193	937	109	730		
1929	2342	3764	5109	971	141	921		1062
1930	2863	3517	4455	884	214	708		643
1931	2455	3209	4355	880	215	722		554
1932	2180	3277	3864	843	208	345		497
1933	2148	5974	3519	1194	105	494		689
Jan.-Mrt.'34	2019	6020	3574	1200	64	985		742
Apr.-Juni '34	2004	6740	3780	1244	55	1100		901
Juli-Sept. '34	2042	6173	4317	1259	47	1097		1117
Oct. 1934 ..	2217	5983	4465	1255	59	1385		1232
Nov. 1934 ..	2381	5957	4557	1272		1116		1575
Dec. 1934 ..				1301				

¹⁾ Maandgemiddelde van de betrokken periode.

²⁾ Deze cijfers hebben betrekking op het einde van de periode. Bij de uitvoerprenie is de goudpremie inbegrepen.

Uit bovenstaande cijfers blijkt duidelijk de verbetering van de conjunctuur, terwijl de groote toename van het aantal goedgekeurde bouwplannen en van het aantal geregistreerde auto's getuigt van uitgesproken welvaart. De Witwatersrand beleeft sinds de laatste twee jaren een „Gründerperiode” en een bouwbedrijvigheid, die herinneren aan de opening van de goudvelden ongeveer 40 jaar geleden. En dit duurt nog steeds voort.

Het is opvallend, dat de index van de groothandelsprijzen met slechts circa 7½ pCt. gestegen is sinds Zuid-Afrika aan het einde van 1932 den gouden standaard heeft losgelaten, en dat de index van kleinhandelsprijzen, die voedsel, brandstof, licht,

huishuur en diversen omvat, feitelijk constant gebleven is. Er is trouwens in Zuid-Afrika geen credietinflatie, zooals de cijfers van bankbiljettenomloop en deposito's bewijzen. De loop der wereldprijzen, gepaard gaande met het voorzichtige bankbeleid, heeft voorkomen, dat de kosten van levensonderhoud abnormaal zijn gestegen onder invloed van de depreciatie van de munt en degenen, die dit voorspelden, hebben dus geen gelijk gekregen.

De invoer is altijd een bijzonder betrouwbare maatstaf geweest voor de bedrijvigheid in Zuid-Afrika; deze weerspiegelt in hooge mate de koopkracht van de bevolking, vooral voor zooverre die afhankelijk is van den zichtbaren uitvoer en den invoer van kapitaal. De intensiteit van de depressie blijkt duidelijk uit de daling van de waarde van den invoer tusschen 1929 en 1932, nl. met 61,7 pCt., terwijl de steeds stijgende invoer gedurende 1934 wijst op toenemende koopkracht en welvaart. De groote toename van den uitvoer na 1932 is in hoofdzaak te danken aan de goudpremie. Bij de uitvoercijfers voor 1934 valt direct op, dat vanaf Juli de uitvoer van goud is gedaald, terwijl de productie feitelijk niet is afgenomen. Er moet dus een bewuste regeling van den gouduitvoer bestaan, waarschijnlijk met het oog op de koppeling van het Zuid-Afrikaansche Pond aan het Pond Sterling, hoewel hieromtrent nooit een officieele verklaring gegeven is. Tengevolge van de actieve betalingsbalans, vertoont het Zuid-Afrikaansche Pond voortdurend de neiging om van het Pond Sterling los te komen en tot zijn natuurlijke hoogte te stijgen. Waar in Londen de uitstaande credieten reeds sterk zijn opgelopen en ongeveer £ 8.000.000 aan schuld is afbetaald, is waarschijnlijk het eenige middel om de betalingsbalans minder gunstig te maken, een deel van de goudproductie tijdelijk terug te houden en niet uit te voeren; volgens een ruwe schatting is voor een bedrag van £ 9.000.000 aan goud achtergehouden. De toenemende invoer zal de stijgende tendens van het Zuid-Afrikaansche Pond langzamerhand verzwakken en uiteindelijk zullen het binnenlandsche prijsniveau en de betalingsbalans zichzelf waarschijnlijk aanpassen aan het niveau van de wereldprijzen en de kunstmatig vastgestelde externe waarde van het Pond.

De gestadige stijging in de inkomsten van de spoorwegen en het bijzonder kleine aantal faillissementen zijn een verder bewijs voor de nog stijgende conjunctuur in Zuid-Afrika. Een belangrijke index is ook het aantal arbeiders, werkzaam in de verschillende takken van nijverheid. Wanneer men Juli 1925 = 1000 neemt, is de index van het aantal blanke arbeiders werkzaam in de fabrieksnijverheid, mijnbouw en spoorwegen toegenomen tot een hoogtepunt van 1159 in 1929, om dan te dalen tot 1015 in 1932; daarna is er weer een geleidelijke stijging tot 1207 in Nov. 1934.

Alleen in den landbouw is het welvaartspeil van de periode 1925—1929 nog niet bereikt. Alle conjunctuurindices wijzen echter op de waarschijnlijkheid van een verder opgaande conjunctuur in Zuid-Afrika, hoewel de overgroote bedrijvigheid op den Rand, aldaar misschien weer een tijdelijken terugslag kan veroorzaken.

De begroting.

De begrotingsrede, die de Minister van Financiën op 20 Februari jl. gehouden heeft, getuigt van de algemeene landswelvaart. De raming van inkomsten en uitgaven voor de begrotingsjaren 1 April 1934—31 Maart 1935 en 1935—1936 is als volgt:

	1934/35	1935/36
Inkomsten	£ 38.053.000	£ 38.353.000
Uitgaven	„ 35.800.000	„ 36.098.000
Overschot	£ 2.253.000	£ 2.255.000

Het totaal geraamde surplus voor deze twee jaren is dus £ 4.508.000.

Weinig landen kunnen in den tegenwoordigen tijd op zulke gunstige financiële omstandigheden wij-

zen, die zijn teweeggebracht in weerwil van een verlaging van verschillende belastingen gedurende de afgelopen twee jaar en niet door belastingverhoging. De verklaring ligt in hoofdzaak bij de buitengewoon hoge inkomsten uit de goudmijnverheid als gevolg van de depreciatie van de munteenheid. De stijging van de staatsinkomsten en -uitgaven blijkt uit het feit, dat voor 1932/33 de inkomsten slechts £ 28.442.000 bedroegen — een stijging dus van £ 9.611.000 of 34 pCt. in twee jaar.

Slechts enkele van de voornaamste voorgestelde maatregelen, vooral met betrekking tot besteding van het genoemde surplus, zullen hier worden genoemd.

In de inkomstenbelasting is na de vermindering van het vorige jaar geen verandering gebracht. De indirecte belastingen zijn echter eenigszins verlaagd door een verlaging van de invoerrechten op verschillende artikelen, zooals koffie, tapijten, radio-toestellen, horloges, enz., in hoofdzaak artikelen, welke niet in Zuid-Afrika worden geproduceerd. Hierdoor worden de inkomsten volgens schatting £ 450.000 lager. Een belangwekkende verandering is de instelling van een Nationaal Wegenfonds. Een wetsvoorstel zal ingediend worden teneinde een Nationalen Wegenraad in te stellen, die een schema zal ontwerpen voor den bouw en het onderhoud van wegen. Aan dit fonds zal dadelijk £ 500.000 worden bijgedragen, en in het volgende begrotingsjaar nog £ 900.000, welk bedrag voortaan ieder jaar hiervoor uitgetrokken zal worden. Om dit mogelijk te maken is het invoerrecht op benzine van 6 d. per gallon niet verlaagd, zooals algemeen werd verwacht, maar de helft van de opbrengst van dit invoerrecht wordt bestemd voor dit Wegenfonds. Verder wordt £ 503.000 besteed voor de afbetaling van Staatsschulden. Aan het tekort op den dienst van het Pensioenfonds wordt £ 500.000 bijgedragen en £ 750.000 voor hulp aan staatsnederzetteren in den vorm van afschrijving van kapitaalschuld.

Ook worden pogingen aangewend om de financiën van de vier provincies weer op een gezonde basis te brengen, daar deze door de afgelopen depressie in een bijzonder ongunstige positie zijn gekomen. De tekorten, die de Centrale Regeering in de afgelopen twee jaren voor de provincies heeft bijgepast, worden nu afgeschreven; zij bedragen voor Kaapland £ 46.000, voor Oranje Vrijstaat £ 123.000, voor Transvaal £ 25.000 en voor Natal £ 6.000. Verder wordt voor onderwijs en andere doeleinden een additioneel bedrag van £ 476.000 aan de provincies bijgedragen; een totaal bedrag dus van £ 676.000.

Door al deze maatregelen en enkele andere van minder beteekenis, wordt het overschot van £ 4.508.000 teruggebracht tot enkele duizenden Ponden.

Een bepaald deel van de geraamde inkomsten moet nog in het kort besproken worden, nl. de goudmijnbelasting, welke met spanning tegemoet wordt gezien. Verleden jaar is geraamd, dat de belasting op de overwinsten van de goudmijnen £ 5.000.000 zou bedragen, behalve de additioneële normale belasting, die op £ 2.400.000 geraamd is. De normale belasting heeft de raming overschreden met £ 175.000, maar de overwinstbelasting zal waarschijnlijk niet meer opleveren dan £ 3.817.000. Het tekort onder de raming van £ 7.400.000 belooft dus £ 1.008.000. Dit wordt in hoofdzaak aan twee factoren toegeschreven, nl. de ontginning van erts van lager gehalte, met het gevolg dat, hoewel er een grootere hoeveelheid erts verwerkt is, de productie van goud 500.000 ons minder bedraagt dan verleden jaar, en ten tweede aan het feit, dat een groot deel van de mijnwinsten weer belegd is in den mijnbouw voor ondergrondse installaties, enz. De nieuwe belastingvoorstellen beoogen de totale belastingopbrengsten uit de mijnen te verhoogen. Er wordt geen principieele wijziging aangebracht in de formule, volgens welke men de overwinst berekent, maar indien de belasting in het komende jaar niet voldoende is om 50 pCt. van de

overwinsten op te leveren, zal zij in elk individueel geval percentsgewijze verhoogd worden om het noodige bedrag op te brengen. De belastingvrije kapitaaluitgaven worden ook beperkt tot een totaal van £ 1.500.000, terwijl deze in het afgelopen jaar de som van £ 2.500.000 hebben bedragen. Deze bepaling en de stijgende goudprijs zullen de verhooging van de overwinstbelasting waarschijnlijk onnoodig maken. De betreffende voorstellen zijn met eenige teleurstelling door de goudmijnen en de beleggers ontvangen, en hebben een tijdelijken terugslag veroorzaakt op de Londensche en Johannesburgsche effectenbeurzen, maar de stijgende goudprijs heeft de baissedens alweer geneutraliseerd.

Een critische beschouwing van de geheele begroting kan hier niet worden gegeven. Zij is in het geheel niet revolutionnair. De gezonde elementen erin zijn de instelling van een Nationaal Wegenfonds, de afbetaling van de Staatsschuld en het brengen van de Provinciale financiën op een gezondere basis. De abnormaal groote inkomsten uit den mijnbouw bieden een goede gelegenheid voor Zuid-Afrika om een modern nationaal wegennet op te bouwen.

De totale staatsschuld van de Unie bedroeg op 31 Maart 1934 £ 274.300.000, waarvan £ 165.000.000 buitenlandse schuld en £ 109.300.000 binnenlandsche schuld. Op 31 Maart 1935 zal dit volgens schatting zijn £ 273.100.000, waarvan £ 156.700.000 buitenlandse en £ 116.400.000 binnenlandsche schuld. Op een bevolking van 1.920.000 blanken en 6.570.000 niet-blanken is dit niet hoog. De toenemende kapitaalcracht van Zuid-Afrika blijkt duidelijk uit het stijgende aandeel van de binnenlandsche schuld; in 1913 bedroeg de buitenlandsche schuld £ 102.763.000 en de binnenlandsche schuld slechts £ 15.066.000 of 12,78 pCt. van het totaal.

De Zuid-Afrikaansche staatsfinanciën kunnen dus in alle opzichten als uiterst gezond worden beschouwd. In de gemakkelijke wijze, waarmee de staatsinkomsten door de depreciatie van de munteenheid zijn binnengekomen en de spoedige vermeerdering van staatsuitgaven, die daarop gevolgd is, schuilt echter een gevaar voor de toekomst. De goudmijnen geven geen blijvende baten en hoewel hun levensduur door de waarschijnlijk permanente stijging in den goudprijs enorm is verlengd, zullen de staatsinkomsten uit de mijnindustrie waarschijnlijk geleidelijk afnemen, nadat stabilisatie van de munteenheid is ingetreden en de wereldprijzen zijn gestegen, waardoor de productiekosten van goud zullen toenemen. Hoewel de begroting dus geen buitensporige loopende uitgaven bevat, zou het verstandig zijn geweest om een nog grooter gedeelte van de tegenwoordig abnormaal hooge inkomsten te besteden voor afbetaling van staatsschuld of voor nieuwe kapitaalsuitgaven, om zodoende de economische structuur van het land blijvend te versterken en de financieele lasten voor de toekomst te verlichten.

AANTEKENINGEN.

Het wereldprijsniveau en de Duitse uitvoer.

Onderzoekingen naar de bepaling van de wereldmarktprijzen zullen tegenwoordig op onvergelykelyk meer moeilijkheden stuiten dan vroeger. De zoogenaamde wereldmarkt is altijd een fictie geweest. Men verstond daaronder de totale vraag naar, en het totale aanbod van een bepaald artikel, op alle plaatsen der aarde, waar koop en verkoop vrij, zonder regeling van bovenaf, konden plaats vinden.

De fictie van de wereldmarkt, zoo lezen wij verder in de „Wirtschaftsdienst”, kwam ook de werkelijkheid nog zeer nabij, toen door invoerrechten of andere maatregelen in verschillende landen, de prijzen der artikelen verhoogd werden. In den regel konden zulke belastingen bij artikelen met een hooger beweringsgraad door kostenverlaging gecompenseerd worden.

In tijden van contingentteeringpolitiek en deviezenreglementeering kan voor de meeste artikelen met veel arbeid voortgebracht, werkelijk niet meer van een wereldmarkt gesproken worden. Koopovereenkomsten over de levering van goederen naar het buitenland zijn daarom tegenwoordig afhankelijk van overwegingen, die buiten de markt in den gebruikelijken zin en dikwijls zelfs geheel buiten het terrein der economie liggen.

De fictie van een wereldmarkt is nog het beste daar te behouden, waar koop en verkoop van een artikel volgens internationale handelsgebruiken plaats vinden, dus op de groote markten voor grondstoffen, voedingsmiddelen en koloniale artikelen. De samenhang tusschen uitvoer en prijsverloop op de grondstoffenmarkten werd vroeger daardoor gekenmerkt, dat bij stijgende grondstofprijzen de koopkracht van de productielanden, die voornamelijk bij de wereldmarkt geïnteresseerd waren, steeg.

Dat geldt ook nu nog, voor zoover de export onafhankelijk van den import kan plaats vinden. De tegenwoordig in den Duitschen overzeehandel op den voorgrond tredende compensatiehandel heeft den ouden samenhang tusschen uitvoer van eindproducten en de wereldmarktprijzen voor grondstoffen geheel en al verbroken. De compensatiehandel wordt niet bevorderd, wanneer de grondstofproducenten tengevolge van gunstiger prijsvooruitzichten haar producten achterhouden, maar wel wanneer zij voor de noodzakelijkheid geplaatst worden in ieder geval te verkoopen. Deze tendens is in den regel sterker in baisseperioden dan in perioden van uitgesproken haussestemming.

Voor den Duitschen export in zijn momenteelen vorm zijn daarom stijgende grondstofprijzen geen onmiddellijk werkende stimulans. Wel kan dit echter het geval zijn bij een te groot aanbod en een daarop volgende prijsdruk op de wereldmarkt van handelsartikelen. De vraag naar Duitse industrieproducten in de overzeesche grondstofleverende landen toont daarom tegenwoordig de tendens van een verheugende stijging, terwijl de markten voor textielgrondstoffen, metalen, rubber en koloniale artikelen, stil liggen en de prijzen dalen.

Koffie-statistiek over Maart 1935.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Maart de aanvoer geweest is als volgt:

	1935 bn.	1934 bn.	1933 bn.
in Europa	840.000	1.350.000	1.077.000
„ Ver. Staten van Amerika	995.000	1.341.000	1.042.000
Totaal ...	1.835.000	2.691.000	2.119.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste drie maanden van het jaar bedroegen 5.416.000 balen tegen 7.388.000 balen in 1934 en 5.857.000 balen in 1933.

De Afleveringen in Maart waren:

	1935 bn.	1934 bn.	1933 bn.
in Europa	857.000	1.044.000	867.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.104.000	1.296.000	1.115.000
Totaal ...	1.961.000	2.340.000	1.982.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste drie maanden van het jaar waren 5.460.000 balen tegen 6.812.000 balen in 1934 en 5.473.000 balen in 1933.

Vanaf 1 Juli tot 31 Maart waren de aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 14.881.000 balen tegen 18.318.000 balen in 1933/34 en 14.588.000 balen in 1932/33, terwijl de afleveringen bedroegen 15.644.000 balen tegen 17.695.000 balen in 1933/34 en 16.014.000 balen in 1932/33.

De zichtbare voorraad was op 1 April in Europa 2.535.000 balen tegen 2.552.000 balen op 1 Maart. In

Amerika bedroeg hij 769.000 balen tegen 878.000 balen op 1 Maart. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 April 3.304.000 balen tegen 3.430.000 balen op 1 Maart. Hij bedroeg op 1 April 1934 — 3.709.000 balen en op 1 April 1933 — 3.119.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 April 6.902.000 balen tegen 6.490.000 balen op 1 Maart en 8.113.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 April nog niet bekend is, doch die op 1 Maart bedroegen 7.838.000 balen).

Rotterdam, 3 April 1935.

De zichtbare suikervoorraden in de wereld.

De zichtbare voorraden per 1 Mrt. zijn volgens Czarnikow:

	1935 tons	1934 tons	1933 tons
Duitsland.....	1.175.000	1.051.000	1.109.000
Tsjecho-Slowakije.....	424.000	375.000	485.000
Frankrijk.....	820.000	602.000	661.000
Nederland.....	290.000	337.000	272.000
België.....	188.000	167.000	180.000
Hongarije.....	91.000	167.000	90.000
Polen.....	343.000	332.000	403.000
U.K. Geimp. suiker.....	288.000	505.000	422.000
„ Binnenl. „.....	192.000	143.000	100.000
Europa.....	3.811.000	3.619.000	3.722.000
V.S. Alle havens.....	486.000	320.000	294.000
Cubaansche havens.....	413.000	384.000	717.000
Cuba binnenland.....	1.235.000	756.000	1.294.000
Java.....	1.756.000	2.619.000	2.694.000
Totaal.....	7.701.000	7.698.000	8.721.000

INGEZONDEN STUKKEN.

SCHIET DE LANDBOUW OP HET GEBIED VAN RATIONALISATIE NIET TE KORT?

De heer P. Dijkhuis schrijft ons:

De beschouwingen van den heer S. L. Louwes heb ik met belangstelling en voor het meerendeel met groote instemming gelezen. De landbouw-crisismaatregelen, zijn noodig, gaan niet te ver; integendeel niet ver genoeg. — Of niet een andere weg beter zou zijn, zal ik hier voorloopig in 't midden laten.

Maar wel komt het mij voor, dat de heer Louwes toch een belangrijk punt onbesproken laat, namelijk een van die aangelegenheden, waarin de landbouw beslist te kort schiet.

Ik bedoel hier de bestudeering voor den landarbeid in zoo ruim mogelijken zin opgevat. Reeds pl.m. 15 jaar lang is door enkele volkomen ingewijden op landbouwgebied op dit aambeeld gehamerd. Tot dusverre vrijwel zonder succes. Het was al in 1924 of '25, dat

voor het Dagelijksch Bestuur van de Gron. Mij. van Landbouw een lezing is gehouden over de nieuwere loonstelsels, die in de industrie zijn pasklaar gemaakt en die vermoedelijk buitengewone mogelijkheden bieden, ook in den landbouw. Hoewel de vergadering niet afwijzend tegenover het vraagstuk bleek te staan, althans weinig gegronde critiek door de aanwezigen naar voren werd gebracht, is nu 10 jaar later nog nimmer eenig begin gemaakt met het daadwerkelijk instellen van een onderzoek naar de bruikbaarheid.

Hier treft niet in de eerste plaats verwijt aan de landbouwers; die staan tegenover dit vraagstuk niet zoozeer afwijzend; integendeel verschillende adheesie betuigingen toegezonden aan degenen, die voor behandeling van dit vraagstuk pleitten, bewijzen dit. Maar iedere actie is steeds vastgelopen, omdat de voorstanders uit de practijk vaak over het heele land verdeeld, nimmer in staat waren gelden te vinden, die een verdere uitbouw mogelijk maakten. Alle pogingen daartoe mislukten.

En van boven af onthak alle medewerking, werd jarenlang het vraagstuk geheel genegeerd. Terwijl er thans een crisis in het landbouwbedrijf heerscht zooals nimmer te voren, heeft dit nog niet de voormannen ertoe kunnen bewegen om het vraagstuk in zijn vollen omvang aan te pakken.

Een zwak begin is eindelijk gemaakt in de Prov. Groningen, waar een bedrijfsstudiegroep is opgericht en men bezig is een klein onderdeel van het groote probleem aan te pakken. Laten wij hopen, dat dit spoedig uitgroeit tot den omvang die het verdient. Maar de loonstelsels, die een zoo integreerend deel uitmaken van het vraagstuk van den landarbeid zijn nog nimmer ernstig in studie genomen. De industrie vindt deze uit. De landbouw behoeft dat niet eens meer te doen, doch neemt niet eens de moeite te onderzoeken of zij zich voor den landbouw leenen. Wel is hierover gesproken op het Internationaal Congres voor Bedrijfsorganisatie in Amsterdam, maar de afwijzende houding toen aangenomen door Prof. Minderhoud heeft ook daar tot weinig resultaat geleid.

Het is dan ook geen wonder dat enkele praktische landbouwers ongeduldig worden en als gevolg van eene bespreking daarover in November 1934 heeft ondergeteekende een proef ingezet in de Prov. Groningen, welke op 1 Mei a.s. nog door een andere proef eveneens in deze provincie zal worden gevolgd. Of het resultaat zal opleveren moet nog blijken; maar proefnemers stellen zich voor, dat door de toepassing van deze loonstelsels de landbouwarbeid bespoedigd kan worden, de arbeider meer interesse zal hebben voor zijn werk, (het laatste is thans reeds gebleken) en het zou er dan toe kunnen meewerken, dat de landbouwer lang niet in die mate als thans het geval is afgeschrikt wordt voor het verbouwen van naruichten, als mergkool e.a. Een en ander zou ertoe

Raming van de met suikerbieten te beplanten oppervlakte in Europa.

F.O. Licht publiceerde zijn eerste raming van het met bieten te beplanten areaal in Europa, vergeleken met den aanplant in vroegere jaren:

	1935/'36	1934/'35	1933/'34	1932/'33	1931/'32	1930/'31
Duitsland.....	370.000	347.949	287.483	240.490	339.708	470.022 ha
Tsjecho-Slowakije.....	143.000	144.693	139.011	138.248	179.677	237.038 „
Oostenrijk.....	44.000	49.733	46.224	42.988	43.413	35.674 „
Hongarije.....	38.000	37.712	37.712	33.234	56.038	65.653 „
Frankrijk.....	225.000	263.070	246.500	244.684	227.229	256.950 „
België.....	48.000	53.566	53.007	53.462	50.952	55.851 „
Nederland.....	42.000	41.919	47.333	40.173	36.917	57.544 „
Denemarken.....	43.000	43.200	43.500	37.500	29.200	32.000 „
Zweden.....	51.000	50.577	50.517	40.585	35.076	36.696 „
Polen.....	110.000	112.687	98.249	114.899	138.239	179.912 „
Italië.....	85.000	85.500	79.324	75.000	106.700	113.700 „
Spanje.....	78.000	104.000	94.600	81.500	118.000	98.500 „
Groot-Brittannië.....	175.000	181.203	154.199	109.343	96.461	145.895 „
Andere landen.....	118.500	120.623	140.148	103.440	93.459	135.417 „
Europa zonder Rusland.....	1.570.500	1.636.432	1.517.807	1.355.546	1.551.069	1.920.852 ha
Rusland.....	1.200.000	1.174.000	1.210.000	1.536.000	1.376.000	1.030.000 „
Europa incl. Rusland.....	2.770.500	2.810.432	2.727.807	2.891.546	2.927.069	2.950.852 ha

kunnen leiden, dat de bodemexploitatie intensiever kan worden uitgeoefend. Zulks is in het belang van onze geheele volkshuishouding en het zou er misschien tevens toe kunnen leiden, dat de vraag naar landarbeiders eerder zou toe- dan afnemen.

In een bespreking in Den Haag op 13 Maart ll. is deze zaak nog eens uitvoerig overwogen en het gevolg daarvan zal zijn, dat ook in Zuid-Holland het volgende jaar een proef zal worden genomen.

Jammer is het, dat van bovenaf alle, zelfs de moreele steun ontbreekt.

Of inderdaad praktische voordeelen te bereiken zijn, zal nader moeten blijken. Het is echter wel zeker, dat breed opgevatte proefnemingen niet mogen worden nagelaten en met den aanvang van ernstige studie van den landarbeid veel te lang is getreuzeld.

Het heeft mij getroffen, dat Ir. Louwes deze gelegenheid niet even heeft aangestipt; daarom zijn deze opmerkingen ook alleen als een aanvulling bedoeld.

ONTVANGEN BOEKEN.

De geldmiddelen der Overheid door Dr. Hugh Dalton. Vertaald door J. G. Suurhoff. (Amsterdam 1934; N.V. De Arbeiderspers. Prijs f 2.90).

Dit boek bestaat uit vier gedeelten, t.w. inleidende beschouwingen, de inkomsten van de Overheid, de uitgaven van de Overheid en de openbare schulden. De schrijver heeft er naar gestreefd om zonder onnoodige uitweidingen, de voornaamste algemeene grondbeginselen uiteen te zetten, welke op de openbare financiën van een moderne gemeenschap van toepassing kunnen worden geacht.

De couponbelastingwet met uitvoeringsvoorschriften, toegelicht door P. Karmelk, inspecteur der directe belastingen, enz., gedetacheerd aan het Departement van Financiën en Mr. Dr. E. Tekenbroek, advocaat en accountant. (Assen 1934; Van Gorcum & Comp. N.V. Prijs f 2,75).

Niet alleen zij, die in den effecten- en couponhandel of in het bankwezen werkzaam zijn, maar ook bestuurders van naamlooze vennootschappen en coöperaties, particulieren, die buitenlandsche effecten bezitten en hun raadgevers zullen met een toelichting op deze belastingwet van de hand van twee deskundigen hun voordeel kunnen doen.

Japan en de industrialisatie van Nederlandsch-Indië door Dr. H. Roos. (Amsterdam 1935; H. J. Paris. Prijs 75 cent).

In een vijftal hoofdstukken komt de schrijver tot de conclusie, dat het, voor de Westersche landen verloren gegane afzetgebied, duurzaam verloren is.

Kartels door Prof. Dr. Richard Passow, hoogleraar aan de Universiteit te Göttingen. (Uitgave Handelswetenschappelijke Bibliotheek te Leiden. Prijs f 2.40).

Dit werk is reeds in 1930 in het Duitsch verschenen en bevat zoodoende nog geen beschrijving van de recente ontwikkeling van het kartelwezen in Duitschland. Wel wordt in het slot op de voornaamste bepalingen van den laatsten tijd gewezen.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MAART 1935.

Prov. en Gemeentel. Leeningen ¹⁾ ... f 10.870.790,— zijnde:

Nederland

Prov. Gelderland

f 4.633.000 3½ % obl. a 99 % ²⁾ f 3.413.670

Prov. Zuid-Holland

f 5.000.000 3½ % obl. a 99½ % „ 4.975.000

Gem. Hengelo

f 1.504.000 4 % obl. a 99⅞ % „ 1.502.120

Gem. 's-Hertogenbosch

f 1.000.000 3½ % obl. a 98 % „ 980.000

Bank- en Credietinstellingen ³⁾.

Industriele ondernemingen ⁴⁾.

Mijnbouw-Maatschappijen „ 500.000,—

zijnde:

Nederlandsch-Indië

Aandeelen:

Mijnbouw-Mij. Moeara Sipongi f 500.000 aand. a 100 % f 500.000

Spoor- en Tramwegen ⁵⁾.

Kerkelijke Leeningen ⁶⁾ „ 149.600,—

Nederland f 149.600

Totaal f 11.520.390,—

Bovendien:

f 10.500.000,— 3-m. Schatkistpromessen a f 999,25 = ⁵/₁₆ %

„ 9.500.000,— 6-m. „ „ „ 996,22 = ³/₄ %

„ 8.800.000,— Schatkistbiljetten „ „ „ 1.016,75 = ¹³/₁₀ %

1) Conversie:

Prov. Gelderland f 4.331.000 3½ % obl. a 99 % %:

Prov. Zeeland f 2.625.000 3½ % obl. a 99¼ %:

Prov. Zuid-Holland f 3.800.000 3½ % obl. a 99¾ %:

Gem. Eindhoven f 2.136.000 3½ % obl. a 97 % %:

Gem. 's-Gravenhage f 12.640.000 3½ % obl. a 98 % %:

²⁾ Van het provenu dezer leening is een bedrag van f 1.173.000 voor conversie afgetrokken.

3) Conversie:

N.V. Mij. v. Gemeente-Crediet f 8.000.000 3½ % obl. a 97¼ %:

Coöp. Grondkapitaalbank f 1.000.000 4 % obl. a 100 %:

⁴⁾ Conversie: Gerofabriek f 500.000 5 % obl. a 100 %:

⁵⁾ Conversie: Zwitsersche Staatsspoorwegen Zw. Frs. 25.000.000 3½ % obl. a 94¼ %:

⁶⁾ De Kerkelijke Leeningen zijn als volgt onderverdeeld:

	Guldens	Rente-voet pCt.	Emissie-koers pCt.
Ned. Herv. Diaconessen Inrichting, Meppel	75.000	4	100
Ver. t. opv. en verpl. v. idioten en achterl. kinderen, Utrecht (waarvan f 425.400 voor conversie)	500.000	4	100
Congreg. d. Fraters v. O. L. Vrouw v. h. H. Hart (St. Gregoriushuis) Utrecht (conversie)	350.000	4½	99¼

Emissies in 1935.

Nieuw kapitaal:

	Obligatiën	Aandeelen	Totaal	Conversies:
	(In Guldens.)			
Jan.	6.892.240,—	—	6.892.240,—	77.148.500,—
Febr.	11.669.500,—	—	11.669.500,—	26.457.800,—
Mrt.	11.020.390,—	500.000,—	11.520.390,—	49.480.400,—
	29.582.130,—	500.000,—	30.082.130,—	153.086.700,—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	31 Mrt.-6 Apr. 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	31 Mrt.-6 Apr. 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	1935	1934
Tarwe	18.193	270.292	318.501	—	3.357	19.009	273.649	337.510
Rogge	5.945	66.347	117.738	—	281	10.557	66.628	128.295
Boekweit	398	6.950	6.067	—	—	—	6.950	6.067
Maïs	23.992	221.308	265.175	—	33.165	71.804	254.473	336.979
Gerst	7.060	111.653	90.513	1.485	11.825	14.974	123.478	105.487
Haver	5.396	38.653	40.465	—	1.460	650	40.113	41.115
Lijnzaad	2.900	24.578	67.037	12.636	164.007	95.927	188.585	162.964
Lijnkoek	1.691	6.041	31.968	—	—	—	6.041	31.968
Tarwemeel	201	4.833	4.448	270	1.861	649	6.694	5.097
Andere meelsoorten	409	9.690	15.451	25	1.022	1.656	10.712	17.107

STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: GRANEN EN ZADEN (TARWE, ROGGE, MAIS, GERST, LIJNZAAD), TUINBOUWARTIKELEN (WITTE KOOL, UIEN, ROODE KOOL), VLEESCH (RUND-VLEESCH, VARKENS-VLEESCH). Rows show monthly data from 1925 to 1935.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) 6 Apr. 5) 4 Apr. 6) 7 April.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: MINERALEN (STEENKOLEN, PETROLEUM, BENZINE), TEXTIELGOEDEREN (KATOEN, WOL), DIVERSEN (KOE-HUIDEN, KALK-SALPETER). Rows show monthly data from 1925 to 1935.

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/4 pence. 2) 6 Apr. 3) 3 Apr. 4) 4 Apr. 5) 2 Apr.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN

Table with columns for ZUIVEL EN EIEREN (Butter, Kaas, Eieren) and METALEN (Koper, Lood, Tin, IJzer, Gieterij-IJzer, Zink, Goud, Zilver). Rows list months from 1925 to 1934.

5 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2... Tot jan. 1928 Western; vanaf jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2...

AN GROOTHANDELSPRIJZEN

Table with columns for BOUWMATERIALEN (Vurenhout, Steenen) and KOLONIALE PRODUCTEN (Cacao, Copra, Koffie, Rubber, Suiker, Thee). Rows list months from 1925 to 1934.

B. Alle Ponnooteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteeringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 8 April 1935.

Table with columns: Activa, Passiva. Rows include Binnel. Wis-sels, Prom., enz. in disc., Papier o. h. Buitenl. in disconto, Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel., Beleeningen, Op Effecten, Op Goederen en Spec., Voorschotten a. h. Rijk, Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfond, Gebouwen en Meub. der Bank, Diverse rekeningen, Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5'32, S. No. 221), Kapitaal, Reservefond, Bijzondere reserve, Pensioenfond, Bankbiljetten in omloop, Bankassignatiën in omloop, Rek.-Cour. saldo's, Diverse rekeningen.

Beschikbaar metaalsaldo f 315.714.094,13
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is 789.285.235,-
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 73.789.100,-
2) Waarvan in het buitenland 16.991.350,72

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Table with columns: Data, Goud (Munt, Muntmat.), Circulatie, Andere opsch. schulden, Beschikk. Metaal-saldo, Dekkings perc. Rows: 8 April '35, 1 '35, 25 Juli '14

Table with columns: Data, Totaal bedrag disconto's, Schatkist-promessen rechtstreeks, Beleeningen, Papier op het buitenl., Diverse rekeningen. Rows: 8 April 1935, 1 '35, 25 Juli 1914

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Circulatie, Andere opsch. schulden, Beschikk. metaal-saldo. Rows: 6 Apr. '35, 30 Mrt. '35, 9 Mrt. 1935, 2 '1935, 25 Juli 1914

Table with columns: Data, Wissels. buiten N.-Ind. betaal., Disconto's, Beleeningen, Diverse rekeningen, Dekkings-percentage. Rows: 6 Apr. '35, 30 Mrt. '35, 9 Mrt. 1935, 2 '1935, 25 Juli 1914

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Table with columns: Data, Metaal, Bankbilj. in circulatie, Bankbilj. in Banking Departm., Other Securities Disc. and Advances, Securities. Rows: 3 April 1935, 27 Maart 1935, 22 Juli 1914

Table with columns: Data, Gov. Sec., Public Depos., Other Deposits Bankers, Other Accounts, Reserve, Dekkings-perc. Rows: 3 Apr. '35, 27 Mrt. '35, 22 Juli '14

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Te goed in het buitenl., Wissels, Waarv. op het buitenl., Beleeningen, Renteloos voorschot v. d. Staat. Rows: 29 Mrt. '35, 22 '35, 23 Juli '14

Table with columns: Data, Bons v. d. zelfst. amort. k., Diver-sen, Circulatie, Regk. Courant Staat, Zelfst. amort. k., Particulieren. Rows: 29 Mrt. '35, 22 '35, 23 Juli '14

1) Sluitpost activa.

DUITSCH E RIJKSBANK.

Table with columns: Data, Goud, Daarvan bij buitenl. circ. banken, Deviezen als goud-dekking geldende, Andere wissels en cheques, Beleeningen. Rows: 30 Maart 1935, 23 '1935, 30 Juli 1914

Table with columns: Data, Effec-ten, Diverse Activa, Circu-latie, Regk.-Crt., Diverse Passiva. Rows: 30 Maart 1935, 23 '1935, 30 Juli 1914

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 30, 23 Mrt. 1935, resp. 14, 31 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIE (in Belga's).

Table with columns: Data 1935, Goud (Munt en metaal, Munt en diversen), Binn-en- en buitenlandsche wissels, Beleeningen op Belgische Staatsfondsen, Voorschot aan den Staat, Overheids-fondsen, Circulatie, Regk. Crt. (Schatkist, Partic.). Rows: 4 April, 28 Mrt.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Table with columns: Data, Goudvoorraad (Totaal bedrag, Goud-certificaten), "Other cash", Wissels (In her-disc. v. d. member banks, In de open markt gekocht). Rows: 20 Mrt. '35, 13 '35

Table with columns: Data, Belegd in U. S. Gov. Sec., F. R. Notes in circu-latie, Totaal Depo-sito's, Gestort Kapitaal, Goud-Dek-kings-perc., Algem. Dek-kings-perc. Rows: 20 Mrt. '35, 13 '35

1) Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de § op 31 Jan. '34 van 100 op 59.06 cents werd gedevalueerd.

2) "Other Cash" does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

3) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 4) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Table with columns: Data, Aantal leening., Dis-conto's en beleen., Beleg-gingen, Reserve bij de F. R. banks, Totaal depo-sito's, Waarvan time deposits. Rows: 13 Mrt. '35, 6 '35

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.